

Magnus Johansson
08-746 35 39
Magnus.Johansson@solna.se

Haga Båtklubb
Bengt Ehrensparre
Järva Båtklubben 1
16970 Solna

Föreläggande att följa Haga Båtklubbs miljöregler för sanering av otillåten biocidfärg

Verksamhetsutövare	Haga Båtklubb
Organisationsnummer	802496-3921
Anläggningens namn	Haga Båtklubb
Anläggningens adress	Järva Båtklubben 1
Fastighetsbeteckning	Haga 2:1 och Järva 4:11

Beslut

Haga Båtklubb, organisationsnummer 802496-3921, föreläggs att:

1. Följa den plan för sanering av båtar med otillåten båtbottnfärg vilken beskrivs under rubriken regler för bottenfärg i dokumentet "Klubbens miljöregler och miljöarbete", beslutade av Haga båtklubbs styrelse 2021, vilka inkom till förvaltningen den 13 april 2021.
2. Senast två veckor innan sanering sker av någon av båtklubbens båtar ska förvaltningen informeras om tid och metod för sanering samt person som kan kontaktas för eventuellt tillsynsbesök. Punkt 2 gäller enbart om sanering sker inom Solna kommun.
3. Sanering ska ske enligt Transportstyrelsens broschyr "Giftfri båtbottnen – så här gör du".

Beslutet har fattats med stöd av 2 kap. 2, 3, 7 §§, 5 kap 3 § och 26 kap. 9, 19, 21 och 22 § miljöbalken (1998:808), samt miljö- och hälsoskyddsnämndens delegationsordning.

Bakgrund

Haga båtklubbs styrelse var redan i samband med miljö- och byggnadsförvaltningens (förvaltningens) tillsyn 2008 inne på att medlemmarna borde sluta måla båtarna med biocidfärg och istället tvätta botten några gånger per säsong. 2016 presenterade styrelsen en handlingsplan för förvaltningen som hade som mål att samtliga båtar i klubben skulle vara omålade eller sanerade från biocidfärg senast år 2020.

I miljö- och byggnadsförvaltningens (förvaltningen) tillsynsrapport 2018 uppmanades Haga båtklubb att inventera vilken båtbottnfärg klubbens båtar hade på skrovet samt senast till sjösättningen 2021 ha sanerat alla båtar med TBT-färg (tributyltenn) eller annan för ostkusten otillåten färg, exempelvis västkustfärg eller fartygsfärg.

Under hösten 2020 genomförde miljöövervakningsenheten vid miljö- och byggnadsförvaltningen en XRF-mätning av skrovet på båtklubbens plast- och metallbåtar som var målade med biocidfärg eller där man var osäker på vilken färg de var målade med. Mätningen gjordes för att bestämma halten koppar, zink, tenn och bly på skrovet och se vilka båtar som fortfarande har TBT-färg på skrovet eller höga kopparhalter. Mätningen visade att nio båtar hade tenn på någon del av skrovet på $100 \mu\text{g}/\text{cm}^2$ eller mer och fem båtar hade kopparhalter på $8000 \mu\text{g}/\text{cm}^2$ eller mer på någon del av skrovet. Vid tennhalter på $100 \mu\text{g}/\text{cm}^2$ har studier visat att man kan vara säker på att det är TBT-färg.

I ett digitalt tillsynsmöte den 15 februari 2021 gick Haga båtklubb och förvaltningen igenom mätresultaten och båtklubben fick beskriva hur de avsåg att gå vidare med resultaten. Då det inte finns några riktvärden eller rådgivande referensvärden för när kopparfärger ska saneras från båtar som används på ostkusten föreslog båtklubben en gräns på $8000 \mu\text{g}/\text{cm}^2$ vilken förvaltningen höll med om är rimlig. För TBT-färg har Haga båtklubb angett att Stockholms stads rådgivande referensvärden ska följas. De rådgivande referensvärdena återfinns i Miljöförvaltningen i Stockholm stads rapport, Miljöförvaltningens rådgivande referensvärden för utfasning av biocider på båtskrov, daterad april 2019.

Den 13 april 2021 inkom Haga båtklubbs miljöregler till förvaltningen. I miljöreglerna framgår att båtar med tennhalter på $100 \mu\text{g}/\text{cm}^2$ eller mer samt kopparhalter på $8000 \mu\text{g}/\text{cm}^2$ eller mer ska saneras innan sjösättning 2022. I ett förtydligande mejl, vilket inkom till förvaltningen samma dag förtydligades att sanering av botten ska ske även om tennhalter över $100 \mu\text{g}/\text{cm}^2$ enbart finns på vissa delar av båtskrovet. Förvaltningen har informerat att sanering enbart behöver ske för de delar av båtbotten som överskrider båtklubbens gränsvärden för sanering.

Bedömning

Haga båtklubb ligger i Brunnsviken vilken är en del av Östersjön. Enbart biocidfärger som är godkända av Kemikalieinspektionen för användning på ostkusten får användas. Båtbottenfärger med biocidinnehåll som är godkända för yrkestrafik eller för användning i andra vatten, exempelvis på västkusten får inte användas. Båtbottenfärger med innehåll av tributyltenn (TBT) förbjöds att användas på fritidsbåtar 1989 och sedan 2008 finns ett totalförbud mot förekomst av TBT på båtskrovet. Förbudet framgår av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 782/2003 av den 14 april 2003 om förbud mot tennorganiska föreningar på fartyg. Av förordningen framgår att färgen behöver tas bort eller kapslas in med en spärrfärg så att den inte läcker ut. I dagsläget är det dock oklart om de spärrfärger som kapslar in TBT-färgen är effektiva och skyddar mot läckage vilket enligt förvaltningen innebär att färgen måste tas bort från båtskrovet.

TBT är extremt giftigt och kan redan vid låga halter bland annat medföra hormonella störningar hos vattenlevande organismer. Trots att det var länge sedan båtar målades med TBT-färg visar studier att TBT fortfarande finns kvar på båtskroven och kontinuerligt tillförs mark, vatten och sediment.

År 2000 antogs EU:s vattendirektiv och alla medlemsländer har infört direktivet i respektive lands lagstiftning. Direktivet har tagits fram för att medlemsländerna ska ha en gemensam förvaltning av vatten och för att kommande generationer ska få tillgång till vatten av bra

kvalitet och i tillräcklig mängd. Fastställande av miljökvalitetsnormer för vatten är en del i Sveriges arbete för att uppfylla vattendirektivet.

Studier visar även att TBT-halterna i ytvatten och sediment i Brunnsviken överstiger gränsvärdena för miljökvalitetsnormen god kemisk status. Uppmätta halter i Brunnsvikens sediment är flera hundra gånger högre än gränsvärdena. Senast år 2027 ska miljökvalitetsnormen för ytvatten uppnå god kemisk status i Brunnsviken. Även om det inte enbart är på grund av höga TBT-halter som god kemisk status inte uppnås idag måste åtgärder som gör att tillförseln av TBT till vattnet minskar genomföras omgående. Förvaltningen anser därför det motiverat att ställa krav på att båtar i Haga Båtklubb som har kvar TBT-färg på skrovet tar bort detta innan sjösättning våren 2022.

Förvaltningen anser att Stockholm stads rådgivande referensvärden för sanering av TBT ska gälla även för båtar i Solna. Dessa anger att tennhalter på 100 µg/cm² eller mer behöver saneras.

Koppar är en av de giftigaste metallerna och kan påverka vattnets djur och växtlig negativt redan i låga halter. Koppar är ett särskilt förorenande ämne och ingår i bedömningen av miljökvalitetsnormen ekologisk status. Kopparhalterna i sediment i Brunnsviken ligger över gränsvärdet. Den biotillgängliga halten koppar i vatten har fram till 2017 legat över gällande gränsvärde i Brunnsviken men låg vid den senaste mätningen 2018 strax under gränsvärdet.

Biocidfärger med en mindre mängd tillsats av koppar (kopparoxid) är tillåten på fritidsbåtar på ostkusten. Halten kopparoxid som är tillåten i biocidfärger för fritidsbåtar på ostkusten ligger på omkring 6-12 viktprocent. För biocidfärger som enbart är tillåtna på västkusten ligger kopparinnehållet ofta en bit över 30 viktprocent. Studier har visat att ett lager ostkustfärg vid XRF-mätning ger ett resultat på ungefär 1100 µg/cm² och ett lager västkustfärg ett resultat på ungefär 4000 µg/cm². För alla biocidfärger anges ett användningsområde där produkten får användas. All annan användning är otillåten. Det betyder att användning av exempelvis västkustfärg på fritidsbåtar i Brunnsviken inte är tillåtet. Förvaltningen bedömer att den gräns på 8000 µg/cm² för sanering av kopparfärg som Haga båtklubb föreslagit är rimlig. Gränsen innebär två lager nymålad västkustfärg och tar höjd för båtägare som under många år målat båten med ostkustfärg.

Med anledning av att det finns ett totalförbud mot förekomst av TBT-färg på båtskrov, tillförseln av TBT till vatten och sediment måste minska och att biocidfärger med ett högt kopparinnehåll inte får användas på ostkusten anser förvaltningen det rimligt att förelägga Haga båtklubb att följa den saneringsplan som de presenterat. För att Haga båtklubb ska ha möjlighet att planera och vidta tillräckliga skyddsåtgärder inför saneringen bedömer förvaltningen att det är rimligt att båtklubben får fram till sjösättning våren 2022 på sig för att uppfylla saneringsplanen.

För att minimera risker för förorening av omgivande mark och vatten i samband med saneringen anser förvaltningen att Transportstyrelsens vägledning kring sanering av giftiga båtbottnfärger ska följas. Transportstyrelsen planerar att uppdatera broschyren under sommaren 2021 med nya och tydligare råd kring skyddsåtgärder. För att förvaltningen ska kunna bedriva tillsyn på saneringen och avfallshanteringen behöver Haga båtklubb inkomma

med information om tid och metod till förvaltningen senast 2 veckor innan saneringen påbörjas.

Lagstöd

Enligt miljöbalken 2 kap. 2 § ska alla som bedriver en verksamhet skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. Vidare ska alla enligt miljöbalken 2 kap. 3 § som bedriver en verksamhet utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Enligt 2 kap. 7 § gäller kraven i 2-5 § och 6 § i den utsträckning det inte anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

Enligt miljöbalken 5 kap. 3 § ska myndigheter och kommuner ansvara för att miljökvalitetsnormer följs.

Enligt miljöbalken 26 kap. 9 § får tillsynsmyndigheten meddela de föreläggande som behövs i ett enskilt fall för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska efterlevas.

Verksamhetsutövaren ska enligt miljöbalken 26 kap. 19 § utföra egenkontroll såsom att kontrollera sin verksamhet för att motverka eller förebygga olägenheter för människors hälsa eller miljön. Enligt 26 kap. 21 § får tillsynsmyndigheten förelägga den som bedriver verksamhet som det finns bestämmelser om i denna balk eller föreskrifter som meddelats med av balken, att till myndigheten lämna de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen. Enligt 26 kap. 22 § är den som bedriver en verksamhet som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess inverkningar som behövs för tillsynen.

Av miljöbalken 29 kap. 3 § punkt 20 framgår att det är straffbart att med uppsåt eller av oaktsamhet använda en biocidprodukt utan att följa de bestämmelser och villkor som följer av märkningen.

Information om debitering av tillsynsavgift

Enligt miljöbalken (1998:808) 27 kap 1 § har miljö- och hälsoskyddsnämnden rätt att ta ut avgift för sin tillsyn. Avgift tas ut enligt Solna stads taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens område antagen av kommunfullmäktige.

Timavgift tas ut med halv timavgift för varje påbörjad halvtimme nedlagd handläggningstid. Med handläggningstid avses den sammanlagda tid som varje tjänsteman vid nämnden har använt för inläsning av ärendet, kontakter med parter, samråd med andra myndigheter, inspektioner och kontroller, beredning i övrigt av ärendet, föredragning, beslut. I handläggningstiden skall inte räknas in sådan restid som vid ett och samma resetillfälle överstiger två timmar. För inspektioner, mätningar och

andra kontroller som utförs vardagar mellan kl. 19.00 och 07.00, lördagar, söndagar eller helgdagar, tas avgift ut med 1,5 gånger ordinarie timavgift. Ordinarie timavgift är för närvarande 1364 kronor. Avgift enligt denna taxa tas inte ut för tillsyn som föranleds av klagomål som visar sig obefogat eller handläggning som föranleds av att beslut av nämnd enligt miljöbalken eller bestämmelser meddelade med stöd av miljöbalken överklagats.

Förvaltningen bedömer att handläggning av detta beslut inte omfattas av den årliga tillsynsavgift som ni betalar för er verksamhet. Detta framgår av 20 § i taxa för Solna stads prövning och tillsyn inom miljöbalkens område.

Magnus Johansson
Miljöinspektör

Kopia till

- Statens fastighetsverk sfv@sfv.se, fastighetsägare till Haga 2:1
- Tekniska nämnden, tekniskanamnden@solna.se, fastighetsägare till Järva 4:11
- Ordförande Haga båtklubb, ehrensparre@hotmail.com

Hur man överklagar beslutet

Om ni vill överklaga detta beslut ska ni skriva vilket beslut ni överklagar och hur ni vill att det ska ändras och skicka med handlingar eller annat som ni tycker stöder er uppfattning. Ange beslutsnummer MHN/DB 2021-416.

Underteckna överklagandet och uppge namn, organisationsnummer, postadress och gärna telefonnummer. Skrivelsen bör undertecknas av firmatecknare.

Er överklagan kan postas till Miljö- och hälsoskyddsnämnden, 171 86 Solna, e-postas till miljohalsoskyddsnamnden@solna.se eller lämnas till: Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Solna stadshus, Stadshusgången 2

Vi kontrollerar att överklagandet kommit in i tid och vidarebefordrar det sedan till Länsstyrelsen. Överklagandet ska ha kommit in till oss senast tre veckor efter att du fått detta beslut.

Om uppgifter inkommit tillsammans med överklagandet som ger oss underlag för en ny bedömning tas ett nytt beslut och detta tillsammans med det gamla beslutet och överklagan skickas in till överinstansen för bedömning.